

Høringsnotat om endringer i reisegarantiforskriften

Høringsfrist 12. desember 2006.

1 Hovedinnholdet i høringsnotatet.....	1
2 Endringer i reisegarantiordningen.....	2
2.1. Gjeldende rett	2
2.2. Tilpasninger i reisegarantiforskriften som følge av lovendringene.....	3
3 Fastsettelse av gebyr til drift av klagenemnd for pakkereiser.....	5
3.1 Bakgrunn	5
3.2 Forslag til modell for finansiering av pakkereisenemnda	6
3.2.1 Grunnfinansiering av nemnda	6
3.2.3 Spørsmål om tilleggsbetaling for bedrifter som taper saker i nemnda.....	9
4 Spørsmål om dekning av gebyr kan skje ved å søke dekning av reisegarantien	10
5 Spørsmål om mer fleksibel fastsettelse av årsgebyret til Reisegarantifondet.....	11
6 Språklige og tekniske endringer.....	11
7 Økonomiske og administrative konsekvenser	12
8 Forslag til forskrift om reisegaranti og stiftelsen Reisegarantifondet.....	14

1 Hovedinnholdet i høringsnotatet

Barne- og likestillingsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i forskrift 10. mai 1996 nr. 422 om reisegaranti og stiftelsen Reisegarantifondet (reisegarantiforskriften).

Bakgrunnen for forskriftsendringene er at Stortinget 1. juni 2006 vedtok å endre lov 25. august 1995 nr. 57 om pakkereiser (pakkereiseloven). Lovendringene trer i kraft fra 1. januar 2007. Det er nødvendig å endre reisegarantiforskriften for å gjennomføre lovendringene. Departementet tar sikte på at endringene i reisegarantiforskriften vedtas så snart lovendringene er i kraft.

Hovedinnholdet i høringsnotatet er:

- Fastsettelse av garantisatser for nye arrangementer som etter endringer i pakkereiseloven 1. juni 2006 kommer inn under reisegarantiordningen.
- Fastsettelse av gebyr som virksomhetene som er med i reisegarantiordningen skal betale til drift av en ny klagenemnd for pakkereiser.
- Forslag om at Reisegarantifondet kan kreve dekning i de individuelle garantiene dersom årsgebyr til Reisegarantifondet eller gebyr til drift av klagenemnd for pakkereiser ikke betales.
- Forslag om mer fleksibel ordning for fastsettelse av årsgebyr til Reisegarantifondet.

2 Endringer i reisegarantiordningen

2.1. Gjeldende rett

Reisegarantiordningen er hjemlet i pakkereiseloven kapittel 11 og sikrer kunder økonomisk mot arrangørens betalingsudyktighet:

- dersom en reise blir avlyst, betaler Reisegarantifondet tilbake forskudd som kundene har innbetalt,
- ved reiseavbrudd betales tilbake den del av vederlaget som svarer til ikke oppfylt ytelse,
- utgifter til opphold og hjemreise dekkes dersom hjemreise er en del av arrangementet.

Utfyllende regler for reisegarantiordningen er gitt i reisegarantiforskriften. Garantiordningen administreres av stiftelsen Reisegarantifondet.

Pakkereiseloven § 11-1 fastslår at arrangør av pakkereiser plikter å stille reisegaranti. Reisegaranti skal også stilles av formidler (typisk reisebyrå) av pakkereise for utenlandsk arrangør, hvis det ikke godtgjøres at arrangøren selv har stilt slik garanti. Den garantipliktige skal stille en garanti som er stor nok til å dekke omsetningen til enhver tid.

I henhold til reisegarantiforskriften § 5 skal det stilles *individuell* garanti. Med dette menes erklæring fra bank eller forsikringsselskap stilt overfor Reisegarantifondet. Reisegarantifondet kan godta at det stilles annen betryggende sikkerhet. Den konkrete fastsettelsen av reisegaranti bygger på et prinsipp om at man tar utgangspunkt i omsetningen av pakkereiser i årets toppmåned. Reisegarantiforskriften § 5 har en

gebyrskala på 5 ”trappetrinn” som fastsetter hvor stor garantien skal være. På laveste trinn skal det stilles en garanti på kr 250 000. For de som kun har innenlandske reisemål er garantien likevel standardisert til kr 50 000. Ca. 400 av Reisegarantifondets ca. 650 medlemmer stiller garanti etter minimumssatsene (på kr 50 000 eller 250 000).

Reisegarantifondet administrerer også et garantifond på ca. kr 30 mill. Disse midlene er en ekstra sikkerhet som kan benyttes dersom den individuelle sikkerhetsstillelsen ikke er tilstrekkelig når en arrangør går konkurs.

I tillegg skal alle som er med i reisegarantiordningen betale inn et årsgebyr, som for tiden er på kr 2 000. Årsgebyret er ment å dekke Reisegarantifondets utgifter til administrasjon av reisegarantiordningen.

2.2. Tilpasninger i reisegarantiforskriften som følge av lovendringene

I dag er det kun kunder som kjøper *pakkereiser* som er beskyttet mot konkurser i reisebransjen gjennom Reisegarantifondet. Pakkereise er definert i pakkereiseloven § 2-1 og er et på forhånd tilrettelagt arrangement bestående av minst to av tre pakkereiseelementer: transport, innkvartering eller andre turisttjenester. Det er videre krav om at arrangementet varer i mer enn 24 timer eller omfatter overnatting, og at det selges eller markedsføres til en samlet pris.

Stortinget vedtok 1. juni 2006 endringer i pakkereiseloven som vil utvide reisegarantiordningen. Endringene ble foreslått av Regjeringen i Ot.prp. nr. 41 (2005-2006) og trer i kraft fra 1. januar 2007.

Lovendringen utvider definisjonen av pakkereise, særlig for å fange opp internettsalg av ”skreddersydde” feriereiser, dvs. reiser som settes sammen av kunden selv. Dette vil igjen føre til en utvidelse av reisegarantiordningen, jf. pakkereiseloven § 11-1 første ledd, som sier at arrangør av pakkereiser plikter å stille reisegaranti. Denne endringen vil ikke medføre behov for forskriftsendringer, idet reisegarantiforskriften allerede fastsetter hvordan garanti for pakkereiser skal beregnes.

Den andre utvidelsen av reisegarantiordningen går ut på at transport som skjer sammen en pakkereise, skal omfattes av reisegarantiordningen, jf. pakkereiseloven § 11-1 nytt første ledd annet punktum. Utvidelsen omfatter bare salg til kunder som er forbrukere (som betaler reisen personlig i motsetning til forretningsreisende). Dette vil typisk omfatte pakkereisearrangørenes salg av separate flyseter på de chartrede flyene, såkalt ”seat only”, der de som kun har kjøpt flytransporten sitter på samme fly som pakketuristene. Denne endringen innebærer ingen utvidelse av *hvem* som skal stille reisegaranti, da pakkereisearrangørene allerede er omfattet av reisegarantiordningen. Som påpekt i Ot.prp. nr. 41 (2005-2006) kapittel 4 om økonomiske og administrative konsekvenser, innebærer lovendringen at de samme arrangørene må innrapportere solgte transporten som skjer sammen med pakkereisene, og denne omsetningen vil da inngå i den garantipliktige omsetningen. På dette punkt

vil departementet foreslå en tilføyelse i reisegarantiforskriften § 4 a) om at "seat only" mv. er garantipliktig. Videre foreslås å endre § 5 ved å bytte ut "pakkereiser" med "reiser". Dette innebærer at transporter som skjer sammen med en pakkereise (i forbrukerforhold) skal inngå i den garantiforpliktende omsetningen på lik linje med omsetningen av pakkereiser.

Den tredje utvidelsen av reisegarantiordningen gjelder arrangementer som består av separate transport- og innkvarteringstjenester som sammen har vesentlige likheter med en pakkereise, jf. pakkereiseloven § 11-1 nytt tredje ledd. I likhet med "seat only"- arrangement, jf. foregående avsnitt, omfatter utvidelsen bare salg til kunder som er forbrukere. Typisk vil et reisebyrås salg av hotell og fly til samme reisemål omfattes.

Spørsmålet er hvordan garantien skal beregnes for disse arrangementene. For Reisegarantifondet er det åpenbart en stor fordel om man har samme beregning av garanti for pakkereiser og pakkereiseliknende arrangementer. Det ville medføre merarbeid for Reisegarantifondet å operere med ulike beregningsmåter.

Reisebransjeseksjonen i Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH) har gitt uttrykk for at dette vil medføre en overbelastning av reisebyråene i forhold til den risikoen disse representerer, og ønsker så vidt departementet forstår at reisebyråene bør stille lavere reisegaranti enn pakkereisearrangørene. Argumentasjonen går bl.a. på at ved salg gjennom et reisebyrå (som er agent for flyselskaper, hoteller mv.) er det regulært en annen likviditetsstrøm enn hos pakkereisearrangørene. For eksempel skjer kundenes betaling ofte direkte til hotellet ved utsjekking. Når det gjelder flybilletter, er mange reisebyråer agenter for IATA-flyselskaper (International Air Transport Association). I dette systemet ligger en beskyttelse mot at kundene forhåndsbetaler flybilletter uten å få billetten utstedt.

HSH var i mot lovendringen av samme grunner. HSHs høringsuttalelse er gjengitt i Ot.prp. nr. 41 (2005-2006) pkt. 3.2.7. Dokumentet kan finnes på Barne- og likestillingsdepartementets nettsider:

<http://odin.dep.no/bld/norsk/dok/regpubl/otprp/069001-050002/dok-bn.html>

På samme sted i proposisjonen er andre høringsuttalelser gjengitt og problemstillingene grundig belyst. I lovprosessen fikk HSH ikke gjennomslag for sine synspunkter.

Departementets forslag til endringer i reisegarantiforskriften bygger på at garantien skal beregnes på samme måte for pakkereiser som for pakkereiseliknende arrangementer etter pakkereiseloven § 11-1 nytt tredje ledd. Poengtert er begrunnelsen som følger:

- Det vil gjøre ordningen enkel å administrere for Reisegarantifondet.
- Statistikk (for 2003) viser at konkursraten for reisebyråvirksomhet er større enn for reisearrangørvirksomhet (2,87 % mot 1,67 %).

- Det er kundenes forhåndsbetalinger til *reisebyrået* som skal sikres og som skal inngå i den garantiforpliktende omsetningen. Hvis kunden betaler direkte til hotellet ved utsjekking, vil ikke reisebyrået måtte stille garanti for dette beløpet.
- IATA-systemet kan i seg selv ikke hindre at et reisebyrå mottar forhåndsbetaling for flybilletter uten å sørge for å få billetten utstedt. Det er også mange reisebyråer som ikke er med i IATA-systemet. Det har vært tilfeller der forbrukere har tapt sine forhåndsbetalinger for flybilletter ved konkurs hos reisebyrået.
- Hensynet til like konkurransevilkår taler for at det bør være lik garantiberegning for pakkereiser og pakkereiseliknende arrangementer.
- I lovproposisjonen, Ot.prp. nr. 41 (2005-2006) pkt. 4 om økonomiske og administrative konsekvenser, la man til grunn at de aller fleste reisebyråer etter lovendringen vil måtte stille minimumsgarantier etter gjeldende satser som for pakkereiser. Dette innebærer en årlig kostnad (inkludert årsgebyret) på ca. kr 8 250. Departementet kan ikke se at kostnaden er uforholdsmessig i forhold til det man får igjen av forbrukerbeskyttelse. Kostnaden blir også pulverisert på forbrukerfellesskapet av de reisende.

Departementet vil påpeke at både Danmark og Sverige har lik garantiberegning for pakkereiser og pakkereiseliknende arrangementer, i likhet hva som foreslås her.

Forslaget er innarbeidet ved en tilføyelse i reisegarantiforskriften § 4, ny bokstav c). Siden § 5 om beregning av garantien viser tilbake på den garantipliktige etter § 4, og det ikke skilles mellom de tre kategoriene garantipliktige, innebærer forslaget at garantien skal beregnes på samme måte som for pakkereiser. Som påpekt i spesialmerknadene til pakkereiseloven § 11-1 tredje ledd i Ot.prp. nr. 41 (2005-2006), skal det, dersom samtlige vilkår for at det foreligger en pakkereise er oppfylt, bare stilles garanti for omsetningen av pakkereiser (selv om vilkårene for at det foreligger et pakkereiseliknende arrangement etter § 11-1 tredje ledd også skulle være oppfylt).

3 Fastsettelse av gebyr til drift av klagenemnd for pakkereiser

3.1 Bakgrunn

Reklamasjonsnemnda for selskapsreiser behandler i dag forbrukerklager på pakkereiser. Nemnda, som ble opprettet i 1971, er basert på frivillig samarbeid mellom Forbrukerrådet og Norsk ReiselivsForum (NRF).

Pakkereiseloven kapittel 10 har regler om tvisteløsning. De lovbestemte virkningene kommer til anvendelse når Kongen godkjenner nemndas vedtekter. Vedtektene til den eksisterende Reklamasjonsnemnda for selskapsreiser har ikke vært forelagt Kongen for godkjenning.

I lovendringen som omtalt i pkt. 1 ovenfor, ble det også vedtatt endringer i pakkereiseloven kapittel 10. Bestemmelsene om at nemndas avgjørelser skal ha

retts- og tvangskraft, i likhet med dommer, ble fjernet. Videre ble det vedtatt å innføre en plikt for alle virksomhetene som stiller garanti til Reisegarantifondet til å delta i en klagenemnd, samt til å finansiere den. Dermed vil en i prinsippet fange opp alle aktørene i reiselivsbransjen og sikre forbrukerne en enkel og rimelig klageordning.

Forbrukerrådet og bransjen arbeider med å utarbeide en ny nemndavtale for den nye klagenemnda for pakkereiser. I praksis vil det bli en videreføring og utvidelse av den eksisterende Reklamasjonsnemnda for selskapsreiser. Når departementet har godkjent vedtektene for nemnda, vil bestemmelsene i pakkereiseloven kapittel 10 komme til anvendelse. Det vil bl.a. innebære at alle virksomhetene som stiller reisegaranti automatisk blir med i nemnda og får plikt til å betale gebyr for å finansiere den.

3.2 Forslag til modell for finansiering av pakkereisenemnda

Det følger av ny § 10-4 annet ledd i pakkereiseloven at den som stiller garanti til Reisegarantifondet skal betale et gebyr som bidrag til nemndas drift. Gebyret skal innkreves av Reisegarantifondet. Videre følger det av ny § 10-6 annet ledd at gebyret fastsettes av departementet ved forskrift. Departementet finner det hensiktsmessig å fastsette gebyrsatsene i den eksisterende reisegarantiforskriften, fremfor å lage en egen ny forskrift.

Det er i dag ca. 650 arrangører/formidlere som stiller garanti til Reisegarantifondet. På bakgrunn av utvidelsene i reisegarantiordningen, vil det etter hvert komme en del flere til. I lovproposisjonen, Ot.prp. nr. 41 (2005-2006), ble det anslått at det kan komme inntil 400 nye bedrifter inn under reisegarantiordningen som følge av lovendringene. Det er imidlertid betydelig usikkerhet knyttet til dette anslaget.

3.2.1 Grunnfinansiering av nemnda

Gebyrklasser

De større virksomhetene vil naturlig nok ha et større klagepotensial enn de små, og dermed legge beslag på en større andel av nemndas ressurser. Departementet foreslår derfor å gruppere de som er med i reisegarantiordningen etter garantiens størrelse, slik at de som stiller store garantier betaler mer enn de som stiller små garantier.

Reisegarantifondet hadde per september 2006 slik medlemsmasse:

- Totalt: 639 medlemmer.
- 131 bedrifter stiller minstegaranti innland
- 272 bedrifter stiller minstegaranti utland
- 223 bedrifter har garantibeløp mellom minstegaranti og maksimumsgaranti

- 13 bedrifter stiller toppgaranti
- Av disse har 2 bedrifter garantipliktig beløp rundt kr 500 mill., 1 har kr 275 mill. og resten, 10 bedrifter, ligger fra ca. kr 10 mill. og opp til kr 40 mill.

Systemet bør ikke være for vanskelig å administrere, men samtidig er det viktig at bransjen opplever at ordningen er ”rettferdig”. På bakgrunn av innspill fra Norsk ReiselivsForum, foreslår departementet å dele medlemsmassen opp i 4 grupper eller gebyrklasser ut i fra følgende prinsipper:

- Mistegarantistene innland og utland bør tilhøre samme gebyrklasse.
- De som stiller toppgaranti (dvs. har en garantipliktig omsetning i årets toppmåned på minst kr 10 mill.) deles inn i 2 klasser, der grensen settes ved garantipliktig omsetning på kr 40 mill.
- De som faller mellom ovennevnte to punkter blir en egen kategori (mellomgruppen).
- Fergerederier faller uansett inn under mellomgruppen, selv om flere av dem ellers ville falle inn under toppgarantigruppen. Norsk Reiselivsforum begrunner dette med at de svært sjelden er å finne i klagenemndas arkiv og at *”Disse bedriftene har små utgifter til nemndsbehandling i dag og det vil ha svært negative konsekvenser for deres forhold til nemnda etc dersom deres utgifter øker mye mer enn for andre grupper. De er også få og lett identifiserbare og vi mener det kan forsvares å særbehandle disse.”* Etter det departementet kjenner til er det kun en håndfull som faller inn under kategorien fergederier (Color Line mv.).

Forslaget innebærer at man får følgende 4 gebyrklasser:

Gebyrklasse 1: Mistegarantister innland og utland (i dag 403 medlemmer)

Gebyrklasse 2: Mellomgruppen + fergederier (i dag 226 medlemmer)

Gebyrklasse 3: Nedre del toppgaranti (i dag 8 medlemmer)

Gebyrklasse 4: Øvre del toppgaranti (i dag 3 medlemmer)

Gebyrsatser

Driften av den eksisterende Reklamasjonsnemnda for selskapsreiser koster årlig ca. kr 1 mill. Finansieringen skjer ved at virksomhet som blir innklaget betaler kr 2000, resten subsidieres av Norsk ReiselivsForum. I 2005 kom det inn 326 saker til nemnda, hvorav 224 saker ble behandlet.

Departementet har fått et innspill fra Norsk ReiselivsForum om at en ny og oppgradert nemnd i oppstartsåret vil ha utgifter anslått til kr 1,9 mill. Utgiftene er spesifisert som følger:

Estimert budsjett 2007:

Lønn og sosiale utgifter 2 årsverk + ½ formannsgodtgjørelse:	1.200.000
Kontorleie, kommunikasjonskostnader, rekvisita	250.000
Regnskap, revisjon, adm.kost RGF	160.000
Utgifter nemndsmøter (reise, bevertning, lokalleie etc)	60.000
Drift data/web	70.000
Avskrivninger	30.000
<u>Oppstartkostnader</u>	<u>130.000</u>
<u>Totalt:</u>	<u>1.900.000</u>

Utgiftene dekker klagesaksbehandling samt den informasjonsvirksomhet nemndssekretariatet skal utføre iht. nemndsavtalen.

Departementet foreslår å ta utgangspunkt i dette innspillet. Det understrekes likevel at det foreslås å bygge inn fleksibilitet i systemet, slik at budsjett og gebyrsatser kan justeres årlig.

På bakgrunn av forslag fra Norsk ReiselivsForum foreslås følgende gebyrsatser ved nemndas oppstart:

Gebyrklasse 1: kr 1500	(x 403) gir kr 604 500
Gebyrklasse 2: kr 4000	(x 226) gir kr 904 000
Gebyrklasse 3: kr 20 000	(x 8) gir kr 160 000
<u>Gebyrklasse 4: kr 75 000</u>	<u>(x3) gir kr 225 000</u>
<u>Sum</u>	<u>kr 1 893 500</u>

Ved oppstarten ser man bort fra at det som følge av lovendingene vil komme flere virksomheter inn under reisegarantiordningen og dermed også klagenemnda. Det må antas at det etter hvert vil bli betydelig flere virksomheter å fordele utgiftene på, noe som igjen vil kunne gjenspeiles i de ulike gebyrsatsene.

Departementet forutsetter at nemnda skal ha et styre med representanter fra bransjen og Forbrukerrådet. Departementet foreslår at i de påfølgende år skal nemndas styre hvert år sette opp et forslag til budsjett for nemndas drift samt forslag til gebyrsatser. Forslaget til budsjett og gebyrsatser må så godkjennes av departementet før Reisegarantifondet kan starte innkrevingen. Dermed vil man sikre fleksibilitet i systemet og politisk kontroll, uten å måtte endre forskriften

hver gang gebyrsatsene justeres. Det må være et mål at nemnda skal gå i balanse, og at man ikke skal kreve inn mer enn nødvendig for driften.

Et særlig spørsmål er om forskriften bør fastsette tidsfrister for nemndas styre til å foreslå budsjett og gebyrsatser overfor departementet, f.eks. innen 1. oktober hvert år. Departementet anser at det vil være hensiktsmessig for Reisegarantifondet å kreve inn gebyret til nemnda sammen med årsgebyret til Reisegarantifondet. Dette skjer regulært en gang i året med betalingsfrist 1. desember, jf. reisegarantiforskriften § 6. I følge Reisegarantifondets rutiner begynner den årlige innkrevingsprosedyren i årsskiftet oktober/november (utsendelse av egenerklæringsskjema mv.). Reisegarantifondet bør således ha rede på gebyrsatsene i rimelig tid før innkrevingen starter, f.eks. innen 15. oktober hvert år. Departementet ber særlig om Reisegarantifondets synspunkter på dette. I utkastet til forskrift har departementet foreløpig satt fristen for nemnda til å foreslå budsjett og gebyrsatser til 1. oktober.

Departementet ber om høringsinstansenes synspunkter og viser til forslag til forskriftsendringer ny § 7.

3.2.3 Spørsmål om tilleggsbetaling for bedrifter som taper saker i nemnda

Departementet vil til høringsinstansenes overveielse foreslå å bygge inn et prinsipp om at næringsdrivende som taper saker (helt eller delvis) skal betale tilleggsgebyr til nemnda. Etter departementets syn bør det fortsatt være et incitament for de næringsdrivende til å inngå forlik med forbrukeren, og dermed spare nemnda for bruk av ressurser. Videre kan det synes rimelig at bedrifter som får klager i mot seg og taper saker i nemnda, betaler mer for seg enn de øvrige som får medhold i nemnda eller ikke blir innklaget. Ulempen med en slik ordning er at den blir mer komplisert å administrere enn om man kun skal kreve inn gebyr som nevnt i foregående punkt.

Tilleggsgebyr kan også innkreves av Reisegarantifondet, sammen med det regulære gebyret til grunnfinansiering, jf. foregående punkt. En enkel måte å gjøre dette på er at de næringsdrivende pålegges å betale etterskuddsvis et fast beløp for hver tapt sak i nemnda siste periode, noe nemndas sekretariat vil ha oversikten over. Ordningen kan således ikke begynne før det andre året nemnda er i drift.

Et realistisk anslag for klagesaker til den utvidende nemnda kan være 500. I dag gis ca. 30 % av klagen fra forbrukerne medhold. Gitt at medholdsprosenten er 35 % i den nye nemnda, blir det 175 klager som medfører gebyr for innklagede. Settes gebyret til kr 1500 blir det samlet kr 262 500 årlig. Settes det til kr 2000, blir det samlet kr 350 000 årlig. Settes gebyret til kr 4000 blir det tilsvarende beløpet kr 700 000.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om finansieringsmodellen bør inkludere tilleggsbetaling for virksomheter som taper saker i nemnda, og eventuelt hva som anses som et passende gebyr per tapt sak. Det vises til utkast til ny § 7 femte ledd. Her har departementet foreløpig satt beløpet til et fast beløp på kr 2000.

Dette alternativet basert på etterskuddsvis tilleggsbetaling bør også ta høyde for at virksomheter trer ut av reisegarantiordningen før den årlige innbetalingen til Reisegarantifondet. Dersom virksomheten har klager liggende til behandling i nemnda, foreslås det at nemndas styre i så fall kan bestemme at virksomheten skal betale eventuelle klagegebyr for tapte saker, jf. ukastet til ny § 7 siste ledd.

4 Spørsmål om dekning av gebyr kan skje ved å søke dekning av reisegarantien

Departementet har fått et forslag fra Reisegarantifondet om å effektivisere innkrevingen av årsgebyret til Reisegarantifondet, samt det nye gebyret til klagenemnda for pakkereiser. Det hender at Reisegarantifondet har vanskeligheter med å få inn årsgebyret til rett tid, og problemet må antas å bli større når det nå blir flere å kreve inn gebyr fra (både flere ny medlemmer i Reisegarantifondet og nytt gebyr til klagenemnda). Reisegarantifondet viser til at i Danmark kan Rejsegarantifonden søke dekning i de individuelle garantiene dersom administrasjonsgebyr ikke betales. Dette følger av Bekendtgjørelse av 9. juni 2004 om registrering garantistillelse m.v. i Rejsegarantifonden § 7.

Departementet ser at dette vil være en meget effektiv innkrevingsmetode. I lovproposisjonen, Ot.prp. nr. 41 (2005-2006) pkt. 3.3.5, uttalte departementet riktignok at gebyret bør innkreves på vanlig måte som et privatrettslig krav. Dette ble imidlertid uttalt i en annen forbindelse, nemlig vedrørende spørsmålet om det burde være offentligrettslige sanksjoner (stopping av markedsføring, bøter) ved manglende betaling av gebyret.

Departementet har forskriftshjemler til utfylling av tvisteløsningsordningen og reisegarantiordningen, jf. henholdsvis pakkereiseloven ny § 10-6 første ledd og § 11-6. Slik departementet ser det, er dette tilstrekkelig lovhjemmel til å bestemme at Reisegarantifondet kan søke dekning i de individuelle garantiene dersom gebyr til reklamasjonsnemnda for pakkereiser og årsgebyret til Reisegarantifondet ikke betales. Det bes særlig om Justisdepartementets vurdering av dette spørsmålet.

Departementet ber om høringsinstansenes synspunkter og viser til forslaget til forskriftsendringer ny § 8.

5 Spørsmål om mer fleksibel fastsettelse av årsgebyret til Reisegarantifondet

Etter reisegarantiforskriften § 6 skal den garantipliktige betale et årsgebyr på kr 2000, som i hovedsak skal dekke Reisegarantifondets utgifter til administrasjon av Reisegarantiordningen.

Etter reisegarantiforskriften § 9 første ledd (§ 12 første ledd i forslaget til endret forskrift) skal Reisegarantifondets styre hvert år løpende vurdere beregningssatsene og innen 31. oktober hvert år skriftlig rapportere til departementet om det er behov for å endre disse. Ordet ”beregningssatser” passer dårlig på årsgebyret etter § 6, men det har sin bakgrunn i at § 6 opprinnelig omhandlet innbetaling av såkalt ”kollektiv garanti” til Reisegarantifondet. Den kollektive garantien ble brukt til å bygge opp garantifondet (som i dag er på ca kr 30 mill) og den ble beregnet etter en gebyrskala. I 2003 ble den kollektive garantien erstattet med et flatt årsgebyr på kr 2000 for alle virksomheter som er med i garantiordningen.

Dersom man skal endre årsgebyret, krever det forskriftsendringer. Dette tar igjen tid, da forskrifter i henhold til utredningsinstruksen skal på høring (minst 6 ukers høringsfrist). Siden årsgebyret etter reisegarantiforskriften § 6 skal betales innen 1. desember hvert år, har Reisegarantifondets rapporteringsfrist 31. oktober liten praktisk betydning når det gjelder årsgebyret, da det ikke er mulig å endre forskriften på så kort tid.

Departementet foreslår å innføre en mer fleksibel ordning på dette punkt, ved at Reisegarantifondets styre får myndighet til å fastsette årsgebyret, likevel slik at endringer må stadfestes av departementet. Så lenge ikke annet bestemmes på denne måten, skal gebyret være på kr 2000 som i dag. Det vises til forslag til endringer i reisegarantiforskriften § 6.

6 Språklige og tekniske endringer

I tillegg til ovennevnte endringsforslag, foreslår departementet enkelte språklige/tekniske endringer i reisegarantiforskriften.

Forskriften må gjenspeile at Barne- og familiedepartementet har skiftet navn til Barne- og likestillingsdepartementet.

Videre brukes betegnelsen ”pakkereise” gjennomgående i forskriften. I det reisegarantiordningen er utvidet til å gjelde andre reiser enn pakkereiser, foreslår departementet å erstatte ”pakkereise” med ”reise” eller ”reise som nevnt i § 4.”

Henvisning til stiftelsesloven i reisegarantiforskriften § 1 annet ledd endres for å gjenspeile at stiftelsesloven av 1980 er erstattet med stiftelsesloven av 2001.

Reisegarantiforskriften ble fastsatt ved kongelig resolusjon, og må derfor også endres med kongelig resolusjon. Etter de siste lovendringene følger det av alle forskriftshjemlene i pakkereiseloven at departementet er bemyndiget til å fastsette forskrifter.

På denne bakgrunn finner departementet det hensiktsmessig å oppheve den eksisterende reisegarantiforskriften (ved kongelig resolusjon), og formelt vedta den endrede forskriften som ny, men fastsatt av departementet.

De to nye bestemmelsene om henholdsvis gebyr til nemndas drift og om at Reisegarantifondet kan kreve dekning i de individuelle garantiene når gebyr ikke betales rettidig, foreslås innsatt etter gjeldende § 6 om årsgebyr til fondet. Som følge av dette blir de etterfølgende paragrafer omnummerert.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om at virksomheter som skal stille garanti for pakkereiseliknende arrangementer etter pakkereiseloven § 11-1 nytt tredje ledd skal stille garanti etter samme beregningsmåte som for arrangører av pakkereiser, vil medføre en del økonomiske og administrative konsekvenser for disse virksomhetene.

Departementet vil her vise til det som ble uttalt i Ot.prp. nr. 41 (2005-2006) om økonomiske og administrative konsekvenser:

”I foretaksregisteret var det pr. 1. januar 2004 registrert 415 foretak med næringskode reisebyråvirksomhet og 374 med reisearrangørvirksomhet. Antallet reisebyråer antas imidlertid å være høyere, da virksomheten kan stå registrert under en annen næringskode dersom den opererer innen flere næringer. Likeledes kan arrangør- eller reisebyråvirksomheter stå registrert i andre næringer, fordi reisebyrå- eller arrangørdelen ikke er hovedvirksomheten. Departementet har fått opplyst av bransjen at det grovt anslått er 550 bedrifter innen reisebyråbransjen, om lag like mange som antall pakkereisearrangører som er medlemmer av Reisegarantifondet. Noen bedrifter driver med begge deler, men det er vanskelig å si hvor stor overlappingen er. Uansett er det på det rene at noen reisebyråer også driver med pakkereiseproduksjon, og de skal allerede i dag stille minimumsgarantiene som nevnt nedenfor.

Årsgebyret til Reisegarantifondet er for tiden kr 2000. I tillegg skal det stilles garanti fra bank eller forsikringsselskap. Garantien beregnes etter den garantiforpliktende omsetningen, dvs. omsetningen av reiser det skal stilles garanti for i årets toppmåned (noe forenklet sagt). For garantiforpliktende omsetning under kr 250 000, skal garantien være på kr. 250 000 (utenlandsreiser). Deretter

økes den suksessivt etter hvor stor omsetningen i toppmåneden er. For virksomhet som bare har omsetning av reiser i Norge, er garantien likevel standardisert til kr 50 000.

Etter forslaget her er det bare omsetning til privatkunder det skal stilles garanti for. Departementet har fått opplyst at ca. 80 % av reisebyråomsetningen går til næringskunder. Forslaget vil således kun omfatte de resterende ca. 20 % av omsetningen som går til forbrukere.

Dersom en legger til grunn samme garantisatser som i dag, antar departementet at langt de fleste reisebyråer vil måtte stille minimumsgarantier på kr 250 000. I snitt kan en regne med en garantiprovisjon på 2,5%. Direkte kostnader for hoveddelen av reisebyråene vil dermed beløpe seg til kr 6 250 per år, pluss årsgebyr, samlet kr 8 250. Gitt at antallet reisebyråer som ikke allerede er medlem av Reisegarantifondet er 400, gir dette en årlig samlet kostnad på kr 3,3 mill. I tillegg vil noen av de eksisterende medlemmene måtte stille høyere garanti enn i dag. Samlet sett antar departementet at det er tale om kostnader under kr 5 mill, som til slutt vil bli fordelt på forbrukerfellesskapet av de reisende. For den enkelte forbruker blir kostnaden ubetydelig.

Forslaget vil også medføre nye byrder for de som ikke allerede er medlem av Reisegarantifondet, ved at de må sende inn en egenerklæring med regnskaps- og budsjettstall til Reisegarantifondet for beregning av garantien.”

Pakkereisearrangørene vil måtte innrapportere til Reisegarantifondet solgte separate transporter til forbrukere som skjer sammen med pakkereisene. Denne omsetningen vil da inngå i den garantiforpliktende omsetningen, noe som kan føre til at noen arrangører må stille høyere garanti enn i dag.

De fleste virksomheter som kommer inn under pakkereiseloven betaler i dag for finansieringen av Reklamasjonsnemnda for selskapsreiser. Selv om fordelingen av kostnadene etter forskriftsendringen blir en annen, antas det ikke å medføre økte byrder for næringen samlet sett. Som påpekt i Ot.prp. nr. 41 (2005-2006), innebærer lovendringen (og forskriftsendringen) at de som ikke er med i dagens bransjenemnd eller Norsk ReiselivsForum må betale et bidrag til nemnda i likhet med de andre i næringen.

For øvrig antas at de andre forslagene til forskriftsendringer ikke medfører økonomiske og administrative konsekvenser av betydning for næringslivet.

Reisegarantifondet vil få noe økt arbeidsmengde med å innkreve gebyr til drift av klagenemnda for pakkereiser. På den annen side vil forslaget om at

Reisegarantifondet kan kreve dekning i de individuelle garantiene dersom gebyr ikke betales, antas å lette Reisegarantifondets arbeid med innkrevingen.

Forslagene i høringsnotatet vil ikke medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige. Reisegarantifondet er en privat stiftelse som er selvfinansiert.

8 Forslag til forskrift om reisegaranti og stiftelsen Reisegarantifondet

Fastsatt av Barne- og likestillingsdepartementet (dato) med hjemmel i lov 25. august 1995 nr. 57 om pakkereiser (pakkereiseloven) §§ 10-4, 10-6 og 11-6.

(Endringer i teksten i forhold til gjeldende forskrift er kursivert.)

§ 1. Reisegarantifondets formål og organisering

Reisegarantifondets formål er å administrere garantiordningen etter lov av 25. august 1995 nr. 57 om pakkereiser (pakkereiseloven). *Reisegarantifondet skal også kreve inn gebyr til finansiering av nemnd for behandling av tvister etter pakkereiseloven.*

Reisegarantifondet er organisert som en privat stiftelse etter lov av 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser, jf. pakkereiseloven § 11-2 annet ledd.

§ 2. Reisegarantifondets kapital

Reisegarantifondets grunnkapital er 100.000 kroner. Fondets forvaltningskapital utgjøres av de beløp som innbetales til fondet i medhold av denne forskrift.

§ 3. Reisegarantifondets styre

Reisegarantifondet skal ha et styre som består av tre medlemmer. Barne- og likestillingsdepartementet oppnevner styrets leder, som skal ha kvalifikasjoner som dommer, ett styremedlem samt dennes vararepresentant. Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon oppnevner ett styremedlem og dennes vararepresentant. Varigheten av styreverv og funksjon som vararepresentant er fire år, med mulighet for gjenoppnevning.

§ 4. Garantiplikt

Plikt til å stille reisegaranti påhviler:

a) arrangør. Som arrangør anses den som tilrettelegger pakkereiser, jf. pakkereiseloven § 2-1, og som tilbyr eller selger slike enten direkte eller gjennom

formidler. Vedkommende regnes likevel ikke som arrangør når virksomheten bare utøves leilighetsvis og ikke er ledd i næringsvirksomhet. *Arrangøren er også garantipliktig for transport som skjer sammen med en pakkereise, forutsatt at den hovedsakelig er til personlig bruk for kunden.*

b) formidler av pakkereise for utenlandsk arrangør med mindre det godtgjøres at arrangøren selv har stilt garanti. Som formidler anses den som tilbyr eller selger pakkereiser som er tilrettelagt av en arrangør.

c) *den som selger separate transport- og innkvarteringstjenester som sammen har vesentlige likheter med en pakkereise, forutsatt at reisen er til personlig bruk for kunden.*

§ 5. Garantistillelse - den individuelle garanti

Den garantipliktige etter § 4 skal stille individuell garanti overfor Reisegarantifondet. Slik garanti skal stilles av bank eller forsikringsselskap. Reisegarantifondets styre kan godta at det stilles annen betryggende sikkerhet.

For virksomhet som tilrettelegger, tilbyr eller selger *reiser* utelukkende for mål i Norge skal garantien lyde på kr 50.000.

For virksomhet som tilrettelegger, tilbyr eller selger *reiser* for mål utenfor Norge skal det stilles garanti basert på en omsetning for salg av slike reiser, beregnet ut fra:

- a) gjennomsnittlig budsjettert omsetning i de tre sammenhengende kalendermånedene der den andre måneden skal være den hvor det er budsjettert med høyest reisevirksomhet for kommende år, eller
- b) dersom budsjettet for de tre månedene viser lavere tall enn det som fremgår av siste års regnskap for de tre tilsvarende høysesongmånedene, legges de aktuelle regnskapstall til grunn, med mindre styret finner at den budsjetterte omsetning bør legges til grunn, eller
- c) dersom budsjettert omsetning i den kalendermånedene hvor det er budsjettert med høyest reisevirksomhet for kommende år, eller siste års regnskap for tilsvarende måned, er større eller lik kr 10.000.000, legges dette tallet til grunn i beregningen etter femte ledd.

Omsetning som nevnt i foregående ledd utgjør den garantiforpliktende omsetning. Garantien størrelse i henhold til foregående ledd alternativ a og b fastsettes i henhold til følgende skala:

Garantiforpliktende omsetning under kr 250.000 kr 250.000

og deretter:

100% av garantiforpliktende omsetning mellom kr 250.000 og kr 2.000.000

75% av garantiforpliktende omsetning mellom kr 2.000.000 og kr 5.000.000

50% av garantiforpliktende omsetning mellom kr 5.000.000 og kr 10.000.000.

For garantipliktig som har en garantiforpliktende omsetning som nevnt i tredje ledd alternativ c fastsettes garantiens størrelse etter følgende formel:

$$X \cdot (N/30) + (M-N)/30 \cdot A \cdot D + X \cdot 0,25.$$

Variablene i formelen fastsettes slik:

X = budsjettert garantiforpliktende omsetning for kommende år i den måned den er størst eller omsetningstall fra tilsvarende måned året før om dette er større

N = gjennomsnittlig antall dager mellom sluttinnbetaling og avreise

M = gjennomsnittlig antall dager mellom deposituminnbetaling og avreise

A = budsjettert antall reisende under garantiplikt i den måneden garantiforpliktende omsetning er størst

D = depositumsbeløp per reisende ved bestilling.

Virksomheter som tilrettelegger, tilbyr eller selger *reiser* både for mål i og utenfor Norge, skal bare stille garanti etter fjerde eller femte ledd ovenfor. Dersom bare en mindre del av den garantiforpliktende omsetning skriver seg fra *reiser* for mål utenfor Norge, kan styret etter søknad fra den garantipliktige bestemme at det bare skal stilles garanti etter annet ledd ovenfor, eller at beregningsgrunnlaget skal fastsettes på grunnlag av fordeling av omsetningen fra *reiser* for mål i og utenfor Norge.

§ 6. Innbetaling til fondet - årsgebyr

Den garantipliktige etter § 4 skal innbetale til fondet et årsgebyr *som fastsettes av Reisegarantifondet styre og stadfestes av departementet. Så lenge ikke annet er bestemt, skal gebyret være kr 2.000.* Gebyret skal i hovedsak dekke Reisegarantifondets utgifter til administrasjon av reisegarantiordningen. Innbetaling skal første gang skje samtidig med garantistillelsen, og senere innen 1. desember hvert år for det påfølgende driftsår.

§ 7. Gebyr til finansiering av klagenemnd for pakkereiser

Virksomhet som stiller garanti til Reisegarantifondet skal betale et gebyr til drift av nemnd for behandling av tvister etter pakkereiseloven, jf. pakkereiseloven § 10-4 annet ledd. Gebyret skal innkreves av Reisegarantifondet.

Virksomhetene som stiller garanti til Reisegarantifondet deles opp i følgende fire gebyrklasser:

Gebyrklasse 1: Virksomheter som stiller garanti opptil kr 250.000

Gebyrklasse 2: Virksomheter som har garantiforpliktende omsetning mellom kr 250.000 og kr 10.000.000

Gebyrklasse 3: Virksomheter som har garantiforpliktende omsetning mellom kr 10.000.000 og kr 40.000.000

Gebyrklasse 4: Virksomheter som har garantiforpliktende omsetning over kr 40.000.000.

Fergerederier skal innplasseres i gebyrklasse 2, med mindre de faller inn under gebyrklasse 1.

I nemndas første driftsår skal gebyret fastsettes slik:

For virksomhet i gebyrklasse 1: kr 1.500

For virksomhet i gebyrklasse 2: kr 4.000

For virksomhet i gebyrklasse 3: kr 20.000

For virksomhet i gebyrklasse 4: kr 75.000.

De påfølgende driftsår skal styret i klagenemnda for pakkereiser sette opp forslag til budsjett for nemndas drift og forslag til gebyrsatser. Forslagene skal oversendes departementet innen 1. oktober hvert år og må godkjennes av departementet før gebyr kan innkreves av Reisegarantifondet.

I tillegg til gebyr som nevnt i tredje ledd, skal virksomheter betale et gebyr på kr 2.000 per sak som de helt eller delvis har tapt i klagenemnda for pakkereiser siden siste innbetaling etter sjette ledd.

Innbetaling av gebyr til Reisegarantifondet etter denne bestemmelse skal første gang skje når departementet godkjenner nemndas vedtekter og senere innen 1. desember hvert år for det påfølgende driftsår. For nye medlemmer i Reisegarantifondet skal innbetalingen skje samtidig med garantistillelsen. Nemndas styre kan bestemme at virksomhet som trer ut av reisegarantiordningen skal betale gebyr som nevnt i femte ledd.

§ 8. Dekning i individuell garanti dersom gebyr ikke betales

Dersom gebyr som nevnt i §§ 6 eller 7 ikke betales rettidig, skal fondet sende et påkrav til virksomheten der det fremgår at manglende betaling kan få virkninger som nevnt i annet ledd.

Dersom fondet ikke mottar betaling senest 14 dager etter at påkrav er sendt, kan fondet dekke sitt krav gjennom den individuelle garantien som nevnt i § 5.

§ 9. Unntak fra garantiplikten

Reisegarantifondets styre kan etter en konkret vurdering gjøre unntak fra plikten til å stille garanti, eller fastsette lavere garantibeløp enn det som følger av §§ 5 og 6, dersom de reisende på annen måte må anses tilfredsstillende sikret.

Hvor virksomheten på årsbasis er sterkt varierende i omfang, kan styret etter søknad bestemme at den individuelle garantien skal nedsettes eller la den falle bort for den tid virksomheten er redusert eller ikke drives.

§ 10. Fastsettelse av høyere garanti

Dersom det for en virksomhet oppstår risiko for tap som ikke dekkes av den individuelle garanti, kan styret fastsette en høyere garanti enn det som følger av § 5 annet, fjerde og femte ledd. Dette gjelder også ved vesentlig økning i omsetningsvolumet i kalenderåret. Arrangøren plikter å gi de opplysninger som er nødvendige for å vurdere om garantien skal økes.

§ 11. Endring av beregningssatsene

Reisegarantifondets styre skal løpende vurdere beregningssatsene og skal innen 31. oktober hvert år skriftlig rapportere til departementet om det er behov for å endre disse.

Dersom det inntreffer ekstraordinære forhold som tilsier en endring av beregningssatsene, skal styret straks rapportere om dette til Barne- og likestillingsdepartementet.

§ 12. Innsendelse av opplysninger - kontroll med garantiene

Innen 1. desember i året forut for budsjettåret skal den garantipliktige, med mindre Reisegarantifondet i det enkelte tilfelle bestemmer noe annet, sende inn en egenerklæring om budsjettert omsetning. Sammen med egenerklæringen skal det følge revisorbekreftede regnskapstall for foregående år for de tre måneder som nevnt i § 5 tredje ledd bokstav b). Dersom styret ikke har mottatt denne dokumentasjonen innen 1. mars i budsjettåret, anses garantien for utilstrekkelig og virksomheten må stanse. Styret kan i det enkelte tilfelle forlenge fristen med inntil fire uker.

Styret skal sørge for at det på en betryggende måte blir kontrollert at hver enkelt garantistillelse etter § 5 og innbetaling etter § 6 er i samsvar med pakkereiseloven og de vilkår som for øvrig fremgår av denne forskrift.

§ 13. Opplysningsplikt i annonser mv

Arrangører plikter i annonser, salgsbrosjyrer o.l. å opplyse at garanti er stilt i samsvar med pakkereiseloven og denne forskriften.

Reisegarantifondet skal føre kontroll med at informasjonsplikten blir fulgt.

§ 14. Reisegarantifondets regress

Ved utbetaling fra Reisegarantifondet kan fondet søke regress av den som foranlediget utbetalingen.

Reisegarantifondets styre kan bestemme at regress skal gjøres gjeldende for et mindre beløp, eller at kravet helt skal bortfalle.

§ 15. Bortfall av retten til å drive garantipliktig virksomhet

Retten til å tilrettelegge, tilby eller selge *reiser som nevnt i § 4* opphører en måned før utløpet av oppsigelsestiden for den individuelle garanti, med mindre Reisegarantifondets styre bestemmer noe annet for perioden frem til garantiens utløp.

§ 16. Opptak av lån

Reisegarantifondets styre kan ved låneopptak skaffe midler til dekning av krav som overstiger fondsmidlene og den enkelte arrangørs garanti.

§ 17. Forretningsfører

Reisegarantifondets styre kan engasjere den hjelp det finner hensiktsmessig for å administrere garantiordningen. Styret fastsetter nærmere instruks for dette arbeidet.

§ 18. Nærmere regler

Reisegarantifondets styre fastsetter nærmere retningslinjer for garantiordningen innen rammen av denne forskrift, herunder nærmere retningslinjer for kontroll med de innsendte oppgaver.

§ 19. Straff

Overtredelse av bestemmelsene i denne forskrift om å stille garanti medfører straff etter pakkereiseloven § 11-7.

§ 20. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.